Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

# DZIENNIK URZĘDOWY
## MINISTERSTWA KOMUNIKACJI.

Rok XX. Warszawa, 23 lipca 1938 r. Nr 53.

SPIS TREŚCI:

CZĘŚĆ A.

Dział Ogólny i Osobowy.



## DZIAŁ OGÓLNY I OSOBOWY.

### 461.

### Okólnik Ministerstwa Komunikacji z dnia 8 lipca 1938 r. nr 102 o planach i programach nauki na kursach kolejowych.

(1) Niniejszym okólnikiem Ministerstwo Komunikacji ustala plany i programy nauki na kursach kolejowych:

1) na stanowisko montera sygnalizacji,
2) na stanowisko nadzorcy przewodów.

(2) Plany i programy nauki na kursach, o których mowa w ust. (1), podane są w załącznikach nr 1 i 2.

(3) Plan nauki na wspomnianych wyżej kursach może być nieznacznie zmieniony, według uznania dyrekcji okręgowej kolei państwowych, w ramach ustalonej ogólnej liczby godzin zajęć na każdym kursie oraz bez zmiany programów nauki.

(4) Plany i programy nauki, podane w załącznikach, należy uzupełnić przedmiotami „Obrona przeciwlotniczo-gazowa" i „Zagadnienia specjalne", w myśl osobnych wytycznych Ministerstwa Komunikacji.

(5) Okólnik niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, a jednocześnie unieważnia się programy, stosowane dotychczas na kursach, prowadzonych dla kandydatów na stanowiska, o których mowa w ust. (1) niniejszego okólnika.

Nr P. 5-58/143/38.

Załącznik nr 1 do okólnika z dnia 8 lipca 1938 r. nr 102.

### Plan i program nauki na kursach na stanowisko montera sygnalizacji.

P L A N

| L. p. | Nazwa przedmiotu | Ilość godzin lekcyj |
|---|---|---|
| 1 | Rysunki . . . . . . . . . . . . . . . . . | 20 |
| 2 | Urządzenia teletechniczne . . . . . . . . . | 30 |
| 3 | Urządzenia nastawcze . . . . . . . . . . | 100 |
| 4 | Urządzenia blokowe . . . . . . . . . . . | 40 |
| 5 | Zapory drogowe . . . . . . . . . . . . | 15 |
| 6 | Przepisy elektrotechniczne . . . . . . . . . | 75 |
| 7 | Służba drogowa . . . . . . . . . . . . | 20 |
| 8 | Przepisy ruchu . . . . . . . . . . . . . | 30 |
| 9 | Rachunkowość i gospodarka materiałowa . . . . . . . | 15 |
| 10 | Przepisy personalne, organizacyjne i ochrony porządku na kolejach | 10 |
| 11 | Służba Sanitarno-kolejowa . . . . . . . . . . | 10 |
| | łącznie | 365 |

## PROGRAM.

### I. Rysunki.

1. Długość, powierzchnia, objętość, miary kątowe i skala.

2. Odczytywanie rysunków konstrukcyjnych.

3. Sporządzanie szkicowe rysunków prostszych konstrukcyj z dziedziny urządzeń bezpieczeństwa.

4. Sporządzanie schematycznych planów stacyj z oznaczeniem urządzeń bezpieczeństwa.

### II. Urządzenia teletechniczne.

1. Urządzenia telegraficzne: zasady działania telegrafu Morse, aparat telegraficzny Morse:
   a) przyrząd odbiorczy,
   b) klucz,
   c) przekaźnik,
   d) miliamperomierz,
   e) odgromnik.
2. Aparat telefoniczny normalny i do łączenia równoległego, typu M. B.:
   a) mikrofon i wkładka mikrofonowa,
   b) słuchawka,
   c) mikrotelefon,
   d) cewka indukcyjna,
   e) dzwonek na prąd zmienny,
   f) zabezpieczenie aparatu telefonicznego.
3. Łącznice telefoniczne.
4. Podział i numeracja linii teletechnicznych.

### III. Urządzenia nastawcze.

1. Miejscowe zabezpieczenie zwrotnic, posiadających połączenie iglic sztywne i przegubowe. Zamknięcia hakowate i zamknięcia klamrowe zwrotnic. Zamki kluczowe Götza, 409 i 224, podwójne oraz zależnościowe. Tablica kluczowa. Uzależnienie kluczowe zwrotnic wzajemne i sygnałów od zwrotnic. Skrzynie zależności kluczowej. Nastawnice polowe sygnałowe. Wykonanie zależności kluczowych.

2. Pędnia z przynależnościami. Prowadzenie pędni nadziemne i podziemne. Wykonanie złącz. Kanały pędniowe. Naprężacze. Rygle końcowe i pośrednie. Napędy zwrotnicowe krążkowe i kolankowe. Wykolejnice. Urządzenia uniemożliwiające przestawienie zwrotnicy pod taborem. Semafor. Napęd końcowy i pośredni. Tarcza ostrzegawcza. Tarcza manewrowa i zaporowa.

3. Nastawnica i jej części składowe: ława dźwigniowa, skrzynia zależności z przynależnościami, dźwignia zwrotnicowa, ryglowa, sygnałowa; podstawa blokowa, drążki i suwaki przebiegowe, zawórki podblokowe.

4. Nastawnie elektryczne (ogólnie).

5. Rodzaje uszkodzeń w urządzeniach nastawczych i ich usuwanie.

### IV. Urządzenia blokowe.

1. Cel i podział urządzeń blokowych.
2. Blok na prąd zmienny — konstrukcja i działanie.
3. Blok na prąd stały — konstrukcja i działanie.
4. Aparat blokowy: skrzynia blokowa, induktor, zastawka elektryczna, przekaźnik, przycisk, budzik, połączenia.
5. Blokada stacyjna i zasady jej działania. Bloki sygnałowe, zgody i przebiegowe.
6. Blokada liniowa i zasady jej działania na liniach dwutorowych, jednotorowych, posterunkach odgałęźnych i blokowych.
7. Urządzenia dodatkowe przy blokadzie liniowej: kontakt szynowy, odcinek izolowany, sprzęgło elektryczne, kontakt ramienny.
8. Układy połączeń blokowych.
9. Rodzaje uszkodzeń w urządzeniach blokowych i ich usuwanie.

### V. Zapory drogowe.

1. Podział dróg kołowych.
2. Przejazdy w poziomie szyn. Kąt przecięcia przejazdów. Szerokość przejazdów.
3. Podział przejazdów na kategorie. Sposoby zabezpieczenia ruchu na przejazdach.
4. Zapory drogowe. Podział zapór ze względu na rodzaj obsługi i konstrukcje. Zapory ręczne, zwodzone, obsługiwane z miejsca i z odległości oraz zamykane na klucz.
5. Wskaźniki i sygnały na przejazdach.
6. Zapory z automatyczną sygnalizacją.
7. Warunki techniczne na dostawę zapór.
8. Utrzymanie i malowanie zapór.

### VI. Przepisy elektrotechniczne.

1. Przepisy Nr E 1 w całości.
2. Przepisy Nr E 9 w całości.
3. Przepisy Nr E 10:
   a) oznaczniki na planie sytuacyjnym i tablica zależności,
   b) czytanie tablic zależności.
4. Przepisy Nr E 11:

Część II. Rozdział III., § 18, 19, 20 i 21.
Rozdział IV. § 22, 23, 24, 25 i 26.
Rozdział V. § 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33 i 34.
Część III. Rozdział VI. § 63, 65, 66.

### VII. Służba drogowa.

1. Wiadomości ogólne:
   a) rozwój kolejnictwa (ogólnie),
   b) klasyfikacja kolei,
   c) składowe części nawierzchni: torowisko, tory i połączenia torów.

2. Ustrój linii kolejowej:
a) oznaczenie na gruncie osi toru i położenia jego pod względem wysokości; wskaźniki liniowe,
b) skrajnia toru.
3. Torowisko:
a) rodzaje gruntów,
b) normalne przekroje torowiska.
4. Tor kolejowy:
a) podsypka: zadanie podsypki w torze, materiały używane na podsypkę i ich właściwości, przekrój podsypki,
b) podkłady: zadanie podkładów w torze, podkłady drewniane i żelazne, ich typy,
c) szyny: zadanie szyn w torze, kształt szyn w przekroju, typy szyn najwięcej stosowane w dyrekcjach o. k. p.,
d) złącza szynowe, ich zadanie w torze, kształt i typ, zużywanie się (ogólnie),
e) utrzymanie toru (ogólnie).
5. Połączenie torów (rozjazdy):
a) rodzaje rozjazdów (zwyczajne, angielski pojedyńczy i podwójny, łukowy, dwułukowy), skrzyżowanie torów, składowe części rozjazdu,
b) podrozjezdnice, ich rodzaje (drewniane i żelazne); typy i gatunek drzewa,
c) zwrotnice — ich konstrukcje i części składowe,
d) krzyżownice zwyczajne i angielskie; konstrukcje krzyżownic, umocowanie krzyżownic na podrozjezdnicach i połączenia z sąsiednimi ogniwami, skos krzyżownicy i punkt matematyczny; kierownice — ich zadanie i konstrukcje; utrzymanie rozjazdów (ogólnie).
6. Zakończenie torów:
a) kozły oporowe i ich konstrukcje,
b) zapory ręczne.
7. Ogólny układ stacji:
a) nomenklatura punktów, dokonywujących poszczególnych operacyj technicznych lub ruchowo-handlowych (stacje, posterunki, przystanki),
b) rodzaje stacyj i podział ich na klasy,
c) tory na stacji, ich kategorie i numeracja; numeracja rozjazdów,
d) odległość między osiami torów na stacji w różnych wypadkach.
8. Urządzenia stacyjne:
a) wagi wagonowe — ogólnie,
b) obrotnice i przesuwnice — ogólnie,
c) skrajniki.
9. Walka ze śniegiem na kolejach:
a) przyczyny powstawania zasp śnieżnych,
b) środki zabezpieczające od zasp,
c) oczyszczanie od śniegu na szlakach i stacjach.

## VIII. Przepisy ruchu.

A. Przepisy Nr R 1:

1. Postanowienia ogólne:
a) cel i zakres przepisów ruchu,
b) szlak, posterunki ruchu, przystanki osobowe, ładownie, bocznice, rodzaje stacji pod względem ruchu,
c) tory na szlaku i stacjach, ich numeracja,
d) stosowanie aparatów blokowych, telegraficznych i telefonicznych dla zapowiadania pociągów i zamawiania dróg przebiegu,
e) zasady osygnalizowania semaforami posterunków ruchowych, przecięć kolei żelaznych, mostów zwodzonych i bocznic.
2. Kierowanie ruchem pociągów:
a) dyżurny ruchu i dyżurny nadzorczy, ich obowiązki i zadania,
b) zasady bezpieczeństwa i sposoby prowadzenia ruchu pociągów.
3. Zestawianie pociągów i przygotowanie ich do wyprawienia:
a) określenie pociągu i rodzaje pociągów,
b) obsada personalna pociągów,
c) zaopatrzenie pociągów w urządzenia sygnałowe i opieka nad nimi,
d) prowadzenie manewrów stacyjnych,
e) zabezpieczenie wagonów od zbiegnięcia.
4. Wyprawianie i przyjmowanie pociągów:
a) służbowy rozkład jazdy,
b) kolejność wyprawiania pociągów w zależności od ich ważności,
c) zawiadamianie personelu kolejowego o ruchu pociągów,
d) raport z jazdy i pisemne zawiadomienia, wydawane drużynom pociągowym,
e) przejazd osób pociągami nie przeznaczonymi do przewozu podróżnych i prawo jazdy na parowozie,
f) wyznaczanie torów stacyjnych do przyjmowania pociągów i nastawianie zwrotnic,
g) utrzymywanie zwrotnic, zaopatrzenie zwrotnic w przyrządy sygnałowe, oświetlenie i kontrola zwrotnic,
h) sprawdzanie drogi przebiegu pociągu,
i) podawanie sygnałów na semaforach,
j) zasady porozumiewania się między posterunkami następczymi przy wyprawianiu pociągów,
k) wjazd, wyjazd i przejazd pociągów przez stacje i mijanki,
l) zatrzymanie pociągu na stacji, miejsce zatrzymania.
5. Jazda na szlaku:
a) o szybkości i hamowaniu pociągów,
b) ograniczenie największej dozwolonej szybkości pociągów w zależności od urządzeń bezpieczeństwa,
c) jazda drezynami, rowerami i wózkami roboczymi.
6. Wypadki i ważniejsze wydarzenia w związku z ruchem pociągów:
a) zawiadamianie o wypadkach i ważniejszych wydarzeniach w związku z ruchem pociągów,
b) postępowanie w razie ulewy, zamieci śnieżnej, pożaru pociągu lub pożaru na stacji,

c) zamknięcie toru dla ruchu,
d) wykolejenie i zderzenie się pociągów,
e) rozerwanie się pociągu i zbiegnięcie wagonów.

7. Pociągi Pana Prezydenta Rzeczypospolitej.

B. Instrukcja dla nastawniczych Nr R 35: § od 9 do 13.

C. Instrukcja dla blokowych Nr R 44: § od 7 do 10 i zał. 9 oraz 11.

**IX. Rachunkowość i gospodarka materiałowa.**

1. Najogólniejsze wiadomości o konstrukcji budżetu P. K. P.; dochody, rozchody i rozgrupowanie tych ostatnich według rodzai (utrzymanie i inwestycje).

2. Podział rozchodów służby elektrotechnicznej według schematu budżetowego (Dz. 2 Rozdz. 6).

3. Robocizna — sposób opłaty stałych i czasowych robotników; kontrola, zapisywanie i obliczanie robocizny; wykazy pracy; godziny nadliczbowe.

4. Wiadomości z zakresu gospodarki materiałowej i inwentarialnej:
a) określenia pojęć „materiał" i „inwentarz",
b) klasyfikacja materiałów (nowe — staroużyteczne — złom), rozchodowanie i odzysk materiałów, stała rezerwa,
c) ogólne wiadomości o gospodarce inwentarzem (wymiana, kasacja, ewidencja).

**X. Przepisy personalne, organizacyjne i ochrony porządku na kolejach.**

1. Ogólne wiadomości o organizacji D. O. K. P., oddziałów k. p. i wykonawczych jednostek służbowych; szczegółowo — organizacja służby elektrotechnicznej.

2. Przepisy o stosunku służbowym pracowników P. K. P. (ogólnie).

3. Przepisy ochrony porządku na kolejach.

**XI. Służba sanitarno - kolejowa.**

1. Pierwsza pomoc w nieszczęśliwych wypadkach i nagłych zachorowaniach (5 godzin):
a) krótkie wiadomości z anatomii i fizjologii człowieka,
b) zasady ratownictwa ogólnego; rodzaje ran; aseptyka i antiseptyka; pierwsza pomoc przy krwotokach, złamaniach, zwichnięciach, omdleniach, uduszeniach, oparzeniach i porażeniach,
c) praktyczne zajęcia z ratownictwa ogólnego wraz z ćwiczeniami w transportowaniu chorych i rannych.

2. Bezpieczeństwo i higiena pracy w kolejnictwie (4 godziny):
a) ogólne zasady higieny osobistej (odżywianie, ubranie, mieszkanie, wypoczynek, walka z alkoholizmem i narkomania),
b) higiena dworców, miejsc służbowych, pociągów, warsztatów — ogólna,
c) higiena pracy w służbie warsztatowej (choroby zawodowe, praca w odlewnictwie, przy spawaniu, lakierowaniu, oczyszczaniu taboru; praca z materiałami niebezpiecznymi dla zdrowia itd.),
d) zapobieganie wypadkom przy pracy,
e) zapobieganie chorobom zakaźnym (przewóz zakaźnie chorych: dezynsekcja i dezynfekcja wagonów); postępowanie w przypadku stwierdzenia choroby zakaźnej.

3. Przepisy służbowe (1 godzina):
a) organizacja sanitarnego pogotowia ratunkowego; skrzynki ratunkowe i nosze; pociągi ratunkowe i wagony sanitarne,
b) zasady prowadzenia statystyki wypadkowej i dochodzenia przyczyn wypadków kolejowych z ludźmi,
c) organizacja służby sanitarnej na P.K.P.

**Załącznik nr 2** do okólnika
z dnia 8 lipca 1938 r. nr 102.

## Plan i program nauki na kursach na stanowisko nadzorcy przewodów.

### P L A N

| L. p. | Nazwa przedmiotu | Ilość godzin lekcyj |
|---|---|---|
| 1 | Urządzenia teletechniczne . . . . . . . . . . . . . . | 40 |
| 2 | Budowa linii teletechnicznych i ich utrzymanie . . . . . . | 120 |
| 3 | Kosztorysowanie . . . . . . . . . . . . . . . . . | 10 |
| 4 | Urządzenia bezpieczeństwa ruchu . . . . . . . . . . | 25 |
| 5 | Przepisy ruchu i przepisy sygnalizacji na kolejach polskich . . | 30 |
| 6 | Rachunkowość i gospodarka materiałowa . . . . . . . . . | 15 |
| 7 | Przepisy personalne, organizacyjne i ochrony porządku na kolejach . . . . . . . . . . . . . . . . . | 10 |
| 8 | Służba sanitarno-kolejowa . . . . . . . . . . . . . | 10 |
| | łącznie | 260 |

**Program.**

**I. Urządzenia teletechniczne.**

1. Wiadomości ogólne z elektrotechniki: obwód elektryczny, napięcie, natężenie, opór; wzory zasadnicze. Jednostki pomiarowe. Ogniwa galwaniczne, akumulatory. Łączenie ogniw galwanicznych i akumulatorów. Indukcja. Induktory, prądnice, transformatory. Części składowe sygnalizacji domowej.

2. Urządzenia telegraficzne: zasada działania telegrafu Morse; system telegrafu Morse. Aparat telegraficzny systemu P. K. P.

3. Urządzenia telefoniczne:
a) pojęcie zasadnicze o telefonii,
b) części składowe aparatu telefonicznego,
c) telefon, mikrofon, mikrotelefon, urządzenia sygnalizujące, przełącznik, cewka indukcyjna, cewka dławikowa, kondensator, odgromnik i bezpiecznik,
d) typy aparatów telefonicznych kolejowych i ich połączenia,
e) łącznice telefoniczne i ich obsługa.

**II. Budowa linii teletechnicznych i ich utrzymanie.**

1. Ogólne zasady budowy.
2. Linie napowietrzne i kablowe.
3. Materiały do budowy oraz ich mianownictwo. Słupy i ich nasycanie środkami przeciwgnilnymi. Haki. Poprzeczniki. Izolatory. Przewody napowietrzne. Drut spójkowy i złącza. Kable nadziemne i podziemne z przynależnościami.
4. Budowa linii teletechnicznych:
a) wytyczanie linii, kopanie dołów, ustawianie słupów; podpory, przystawki, odbojnice, odciągi, konstrukcje słupów złożonych, stojaki, wsporniki,
b) zawieszanie przewodów, wiązanie drutów na izolatorach; złącza przewodów brązowych i stalowych,
c) regulacja, zwisy, krzyżowanie i przeplatanie przewodów,
d) krzyżowanie linii teletechnicznych z przewodami wysokiego napięcia, przejścia przez tory i drogi kołowe,
e) kabel nadziemny, ustalanie trasy, podwieszanie, zwisy, regulacja,
f) kabel podziemny, ustalanie trasy dla kabla, układanie kabla, kable pod torami kolejowymi, na mostach, wiaduktach i w tunelach; studnie kablowe, zaprawianie muf kablowych, szafki kablowe i zabezpieczenia kabla,
g) instalacje wewnątrz budynków, wprowadzanie przewodów do budynków, uziemienie, bezpieczniki, odgromniki,
h) dołączanie przewodów do aparatów teletechnicznych.
5. Utrzymanie linii teletechnicznych:
a) podział i numeracja linii teletechnicznych,
b) obce linie teletechniczne i prądu silnego na terenie kolejowym,
c) słupy probiercze, przyrządy pomiarowe, dokonywanie pomiarów,
d) uszkodzenia w liniach teletechnicznych oraz ich usuwanie,
e) przeprowadzanie remontu linii teletechnicznych: organizacja, narzędzia i sposób wykonania.
e) przeprowadzanie remontu linii teletechnicznych: organizacja, narzędzia i sposób wykonania.

**III. Kosztorysowanie.**

1. Wzory kosztorysów.
2. Kalkulacja robocizny i materiałów.
3. Sporządzanie kosztorysów.

**IV. Urządzenia bezpieczeństwa ruchu.**

1. Urządzenia nastawcze:
a) nastawnia i jej przeznaczenie,
b) podział nastawni,
c) urządzenia nastawcze mechaniczne,
d) nastawnica,
e) pędnie z przynależnościami,
f) napędy,
g) rygle,
h) zamki zwrotnicowe,
i) tablice kluczowe,
j) kluczowe skrzynie zależności.
2. Urządzenia blokowe:
a) cel urządzeń blokowych,
b) opis ogólny urządzeń blokowych,
c) blokada stacyjna, jej działanie i obsługa,
d) blokada liniowa, jej działanie i obsługa.

**V. Przepisy ruchu i przepisy sygnalizacji na kolejach polskich.**

1. Posterunki zapowiadawcze, następcze i osłonne, przystanki osobowe, ładownie i bocznice.
2. Manewry stacyjne.
3. Określenie pociągu i rodzaje pociągów.
4. Obsada pociągów.
5. Sprzęganie taboru.
6. Zasady bezpieczeństwa ruchu pociągów.
7. Sposoby prowadzenia ruchu pociągów.
8. Służbowy rozkład jazdy, wyprawianie pociągów towarowych przed czasem i w odstępie czasu.
9. Zawiadamianie personelu o ruchu pociągów.
10. Raport z jazdy i pisemne zawiadomienia, wydawane drużynom pociągowym.
11. Książka ostrzeżeń.
12. Zamknięcie toru na stacji i na szlaku.
13. O szybkości i hamowaniu pociągów.
14. Pociągi gospodarcze, robocze, próbne, doświadczalne, ratunkowe.
15. Wagony motorowe.
16. Osłona pociągów i części pociągów na szlaku.
17. Drezyny, rowery i wózki robocze.
18. Pociągi Pana Prezydenta Rzeczypospolitej.

19. Postępowanie w razie wypadków i ważniejszych wydarzeń kolejowych.

20. Przepisy sygnalizacji Nr E 1—ogólnie.

## VI. Rachunkowość i gospodarka materiałowa.

1. Najogólniejsze wiadomości o konstrukcji budżetu P. K. P., dochody, rozchody i rozgrupowanie tych ostatnich według rodzai (utrzymanie i inwestycje).

2. Podział rozchodów służby elektrotechnicznej według schematu budżetowego (Dz. 2 rozdz. 6).

3. Robocizna — sposób opłaty stałych i czasowych robotników; kontrola, zapisywanie i obliczanie robocizny; wykazy pracy; godziny nadliczbowe.

4. Wiadomości z zakresu gospodarki materiałowej i inwentarialnej:
- a) określenia pojęć „materiał" i „inwentarz",
- b) klasyfikacja materiałów (nowe — starousżyteczne — złom), rozchodowanie i odzysk materiałów, stała rezerwa,
- c) ogólne wiadomości o gospodarce inwentarzem (wymiana, kasacja, ewidencja).

## VII. Przepisy personalne, organizacyjne i ochrony porządku na kolejach.

1. Ogólne wiadomości o organizacji D. O. K. P., oddziałów k. p. i wykonawczych jednostek służbowych; szczegółowo — organizacja służby elektrotechnicznej.

2. Przepisy o stosunku służbowym pracowników P. K. P. (ogólnie).

3. Przepisy ochrony porządku na kolejach.

## VIII. Służba sanitarno-kolejowa.

1. Pierwsza pomoc w nieszczęśliwych wypadkach i nagłych zachorowaniach (5 godzin):
- a) krótkie wiadomości z anatomii i fizjologii człowieka,
- b) zasady ratownictwa ogólnego: rodzaje ran, aseptyka i antiseptyka; pierwsza pomoc przy krwotokach, złamaniach, zwichnięciach, omdleniach, uduszeniach, oparzeniach i porażeniach,
- c) praktyczne zajęcia z ratownictwa ogólnego wraz z ćwiczeniami w transportowaniu chorych i rannych, ze specjalnym uwzględnieniem wypadków porażenia prądem elektrycznym.

2. Bezpieczeństwo i higiena pracy w kolejnictwie (4 godziny):
- a) ogólne zasady higieny osobistej (odżywianie, ubranie, mieszkanie, wypoczynek, walka z alkoholizmem i narkomania),
- b) higiena dworców, miejsc służbowych, pociągów, warsztatów — ogólna,
- c) higiena pracy w służbie warsztatowej (choroby zawodowe, praca w odlewnictwie, przy spawaniu, lakierowaniu, oczyszczaniu taboru; praca z materiałami niebezpiecznymi dla zdrowia, ze specjalnym uwzględnieniem oddziaływania elektrolitów ogniw galwanicznych i akumulatorów),
- d) zapobieganie wypadkom przy pracy,
- e) zapobieganie chorobom zakaźnym (przewóz zakaźnie chorych, dezynsekcja i dezynfekcja wagonów), postępowanie w przypadku stwierdzenia choroby zakaźnej.

3. Przepisy służbowe (1 godzina):
- a) organizacja sanitarnego pogotowia ratunkowego, skrzynki ratunkowe i nosze; pociągi ratunkowe i wagony sanitarne,
- b) zasady prowadzenia statystyki wypadkowej i dochodzenia przyczyn wypadków kolejowych z ludźmi,
- c) organizacja służby sanitarnej P. K. P.

**Adres Redakcji:**
Ministerstwo Komunikacji ul. Chałubińskiego 4, Gabinet Ministra, pokój Nr 27, tel. 552.00, wewn. 101.

**Adres Administracji:**
Administracja Wydawnictw Ministerstwa Komunikacji ul. Chałubińskiego 4, pokój Nr 123, II p., tel. 8.26.28. Konto czekowe PKO. Nr 30.658.

**Warunki prenumeraty w kraju: rocznie zł 8.—; półrocznie zł 4.—; kwartalnie zł 2.—; cena numeru 50 gr.**

**Do nabycia w Administracji Dz. Urz. M. K. lub w Administracji Dz. Zarz. D. O. K. P. Prenumeratę wpłaca się z góry przed rozpoczęciem kwartału, półrocza lub roku. Reklamacje z powodu nieotrzymania pojedyńczych numerów Dz. Urz. M. K. wnosi się do właściwych urzędów pocztowych, najpóźniej 3-go dnia po otrzymaniu następnego z kolei numeru Dziennika. Reklamacji spóźnionych lub wniesionych w sposób niewłaściwy nie uwzględnia się. Za zmianę adresu opłata wynosi 50 groszy.**

**Cena ogłoszeń:** od wiersza zł 1; za stronę zł 100.

**Ogłoszenia prywatne można umieszczać tylko na luźnych kartkach dołączonych do Dziennika. Administracja Dziennika nie odpowiada za niedotrzymanie terminu ogłoszenia.**

**WYDAWNICTWO MINISTERSTWA KOMUNIKACJI.**

Drukarnia Państwowa nr 100151. 14.VII.38. 8400.